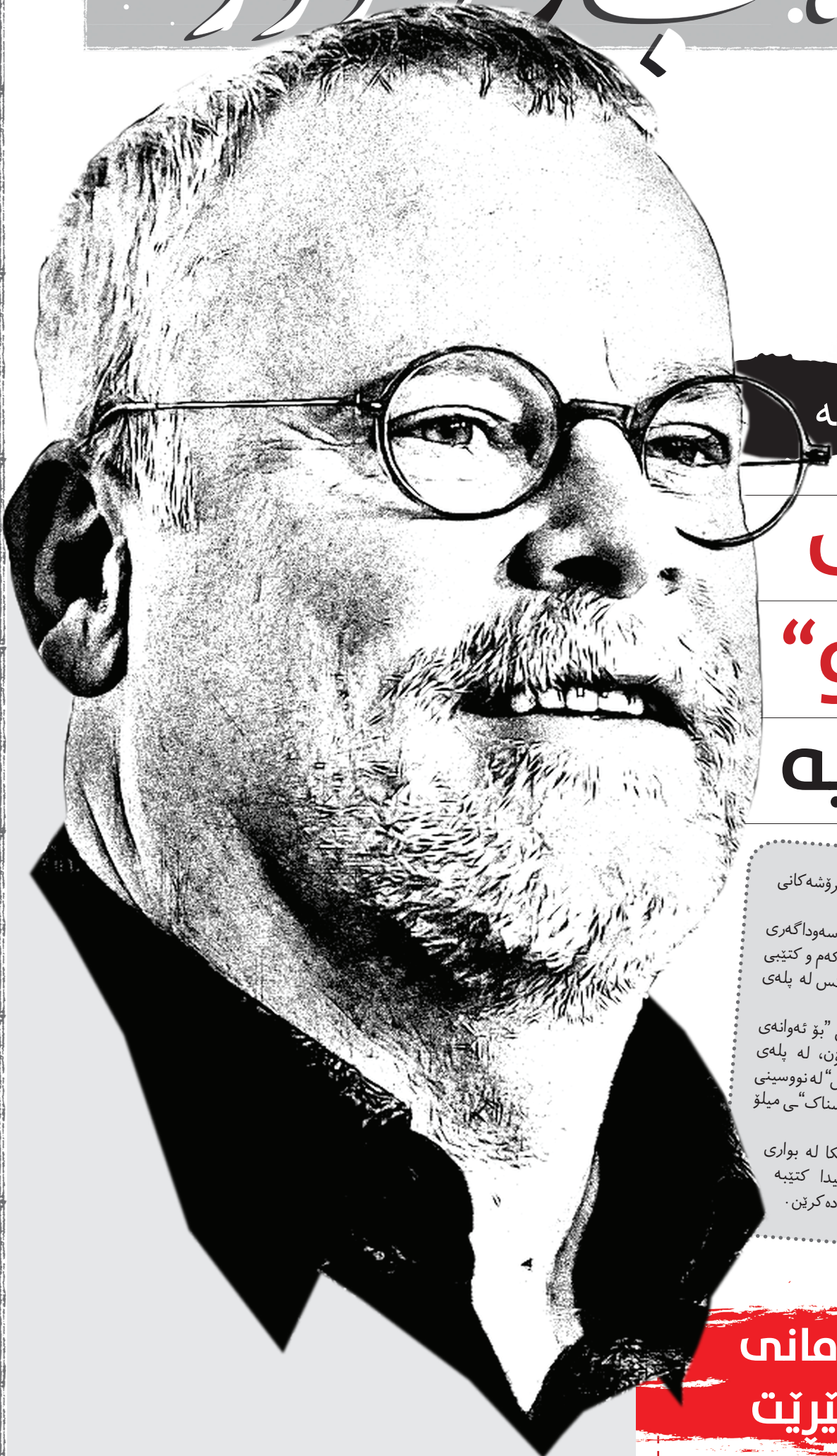
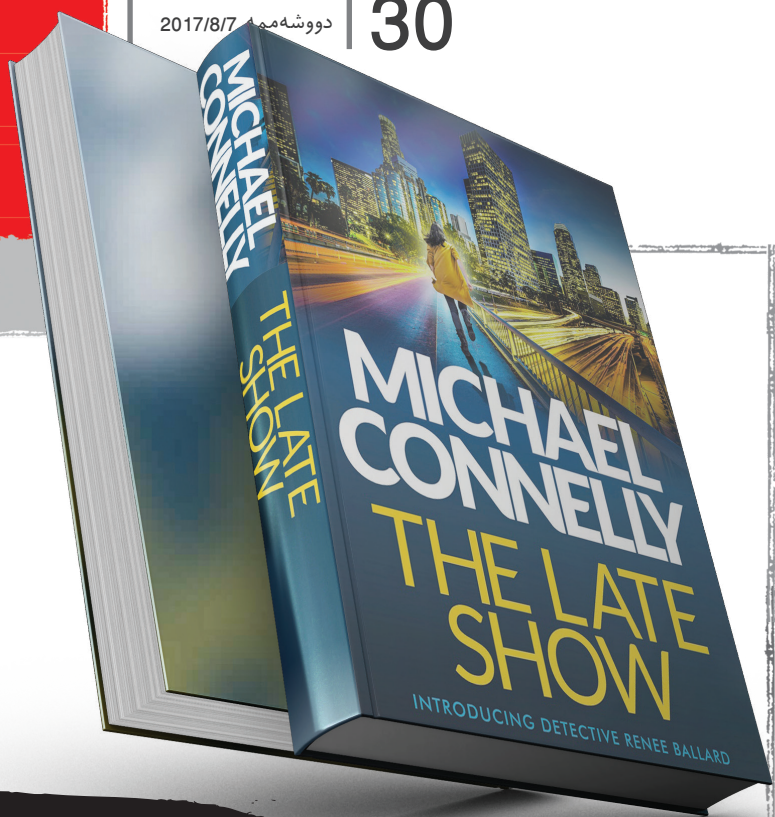

بەدەب و کولتور

کتیبه پرفرۆشه کانی ههفته

”نمایشی دواکهوتوو“ له پلهی یهکهمدایه

ئا: ئەدەب و کولتور

ههفتهانه نيوپۆرك تايمز لیستی کتیبە پرفرۆشه کانی ههفته بڵاوده کاتهوه و فرۆشی چاپی ئەلیکترۆنی و کاغەزی له ئەمریکا ئاشکرا ده کرێت.

ههفتهی رابردوو رۆمانی (نمایشی دواکهوتوو) له نووسینی مایکل کۆنلی له پلهی یهکهمدایه هات و له پلهی دووهمیشدا رۆمانی ”زهردوویی“ له نووسینی جۆن گریشام بهرچاو ده کهوێت.

له پلهی سێههمی لیستهکهدا رۆمانیکی دیکه ی ئه رۆماننۆسه بهناوی ”دورگهی کامیۆن“ دیت و له پلهی چوارهمیشدا ”مالی سیخوره کان“ له نووسینی دانییل سیلفا بهرچاو ده کهوێ.

ههروهها له پلهی پێنجهمدا رۆمانی ”ههلهیه کی جوان“

له نووسینی لهفی کیلاند له لیستی رۆمانه پرفرۆشه کانی ههفتهدا هاتوووه. له لیستی ئه و کتیبانه ی که ئه ده بی نین، کتیبی ”سه وداگه ری ئه هریمه ن“ له نووسینی جۆشوا گرین له پلهی یه کهم و کتیبی ”لواندنه وه ی هیل بیلی“ له نووسینی جی دی فانس له پلهی دووه مدا هات.

له پلهی سێهه مدا کتیبی زانستی فله که ناسی ”بۆ ئه وانه ی به پهلەن“ له نووسینی نیل دی گراس تاپسۆن، له پلهی چواره مدا کتیبی ”ئال فرانکن زه به لاهی کۆنگرێس“ له نووسینی ئال فرانکن و له پلهی پێنجه میشدا کتیبی ”ترسناک“ ی میلی یانۆپۆلۆس بهرچاوده که ون.

ههفتهانه لیستی کتیبه پرفرۆشه کانی ئەمریکا له بوا ری ئەدەب و بواره کانی دیکه ده خرێنهروو، تێیدا کتیبه کاغەزی و ئەلیکترۆنییه پرفرۆشه کان ئاشکرا ده کرین.

فهرهاد چۆمانی رۆمانی «ناآرامی» وهرده گیریت

نووسه ری رۆمانه که:

زۆر دلخۆشم به وهرگیرانی رۆمانه کهم بۆ کور دی

ئا: سیروان عهباس

نووسه ر و وه رگیر فهرهاد چۆمانی رۆمانی «ناآرامی» ی نووسه ر گۆرانیبێژی تورک «زولفو لیقانه لی» وهرده گیرێته سه ر زمان ی کور دی.

چۆمانی لهبار ی ئه و رۆمانه وه به (ئەدەب و کولتوری رووداوی راگه یاند: «رۆمانه که یه کێکه له ده قه ناوازه و جوانه کان که تاوه کو ئیستا لهبار ی کۆمه لکوژی و ئه و کاره ساته ی به سه ر کور دی ئیزیدا هاتوووه، نووسرا بی».

چۆمانی ههروه ها گو تی: «ئهم رۆمانه که باس له و ناآرامیه ده کات که توندوتیژی ئاینی و پیکرا هه لئه کردنی ئیتنیک و نه ته وه کان له رۆژه لاتی ناوه راست به تاییه تی و له هه موو جیهان به گشتی دروستی کردوو ه. شوێنی رووداوه کان شاری میردینه. گیره ره وه ی رووداوه کان رۆژنامه نووسی کی تور که که به ئه سل خه لکی میردینه، داوی ئه وه ی ده بیستیت هاوڕیه کی سه ره ده می مندا لی له میردین ده کوژی، له ئەمریکاوه ده گه رێته وه میردین بۆ ئه وه ی به وادا چوون بۆ

رووداوه که بکات. که ده گه رێته وه به ر دو نیای سحر اوی و به ر ته لیسمی ئاینی ئیزدی ده که وێت و سه ودا سه ری ئه و چیرۆکانه ده بییت که چۆن سی کچی ئیزدی له گونده کانی ده ورو به ری شنگال ده که وه نه ده ست داعش، چۆن ده ستریزییان ده کرێته سه ر و چه ند جار ده ستا وده ستیان پێده کریت، داوتر چۆن ئازاد ده بن و ده گه یێند رێته کامپیکی نزیک میردین... رووداوه کان به ته لسیمیکی زۆر تاییه تی هونه ری رۆمان و گیرانه وه چنران و دلایام خونه ران چیزی زۆری لچ ده بین.

لهبار ی نووسه ری رۆمانه که، فهرهاد چۆمانی گو تی: «من به ر له وه ی ده ست به وه رگیرانی بکه م، به یوه ندیم به لیقانه لییه وه کرد، ئه و له به یامیکدا بۆی نووسیم که چه ند دلخۆش ده بییت به وه رگیرانی رۆمانی ناآرامی بۆ کور دی». ئه مه به که م رۆمانی لیقانه لییه وهرده گیر د رێته سه ر زمان ی کور دی (شیوه زاری سۆزانی) و له سا لی 2017دا نووسیه ی.

چۆمانی ده لێت: «لیقانه لی وێرای ئه و هه موو به ره مه می هه یه تی، به داخه وه تا وه کو ئیستا لا ی ئیمه ی کور نه اسرا وه.»

لیقانه لی ته مه نی 71 سا له و له شاری کۆنیا له دایک بووه. خا وه نی 22 رۆمان و زیاتر له 28 ته لیوومی گۆرانییه، هاوکات ده ره یته ری فیلمی سینهمایشه.

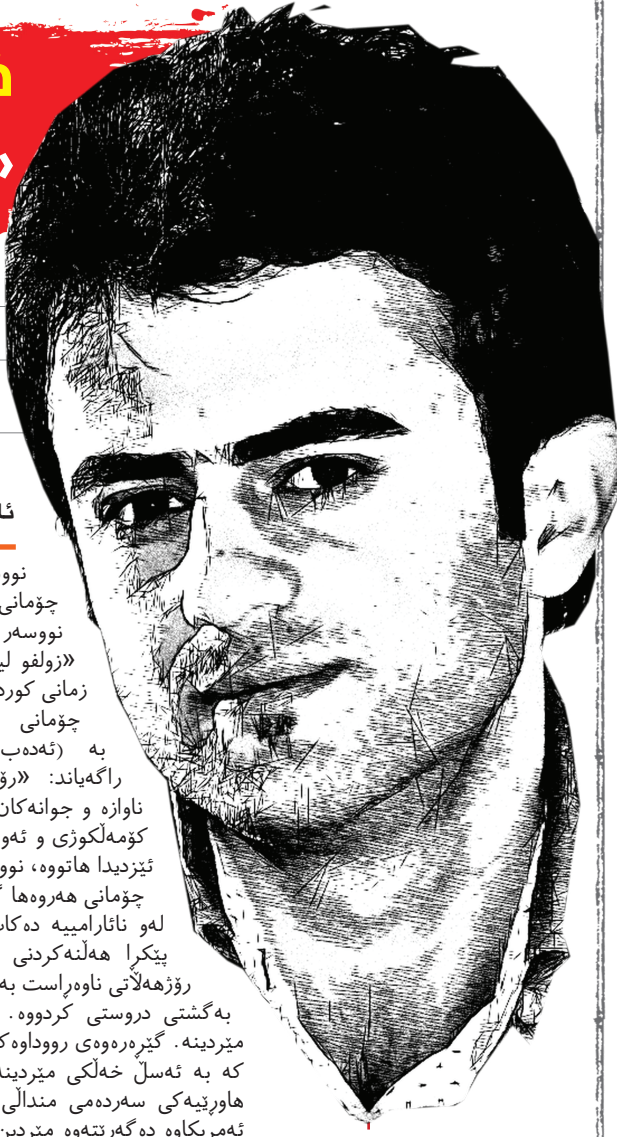
گهزیزه “دهرهینه ری ئەکتەر” دهکاته کور دی

ئا: سیروان عهباس

ئەکتەر و ده ره یته ری کور د گهزیزه عومه ر، سه رقالی وه رگیرانی کتیبی DIRECTING ACTORS ی نووسه ری به ناویانگی ئەمریکی JUDITH WEST-ON ه که ئیوه رۆکه کی باس له چۆنیه تی رۆلیبینی ئه که ته ره کان له فیلم و دراما کاندا ده کات. گهزیزه عومه ر به (ئەدەب و کولتوری رووداوی راگه یاند، کتیبه که 400-450 لاپه ره ده بییت و تا وه کو ئیستا بۆ 17 زمان ی جیهانی وه رگیر درا وه، منیش ده مه وئ له ریگی ئه و کتیبه وه خزه مه تیک به هونه ری فیلم و سینه ما ی کور دی بکه م، چونکه ئه و کتیبه له چه ندين زانکۆ وه کوو پرۆگرام ده کو ترێته وه.

گهزیزه عومه ر ههروه ها گو تی: “وه رگیرانی ئه و کتیبه خه و نی من بوو، چونکه ئه و کتیبه ده توانی ت ئه که ته ری باش به ره و ره بکات و خونه ریش ته زموونیکی زۆری لی وهر ده گریت، هیواداریشم وه کو پرۆگرام له به شی فیلم سازی زانکۆکانی کور دستان بخوێنری.”

سهاره ت به له ئه ستوگر تی چاپی کتیبه کهش، گهزیزه گو تی: “به رێوه به رایه تی گشتی رۆشن بیری و هونه ر- به شی سینه ما ئه رک ی چاپ کردنی کتیبه که یان گر توه ته ئه ستۆ، وه رگیرانه کی ته واو بووه و ئیستا له قۆناغی هه له چینی دایه.”

په کيڼکي دیکه له تايبه تمه نښه کانی ټم کتنیې ټهویه که خوټنر له گهل همردوو کهسایه تیی نڼو چیرۆکه کدا، هم دایکه که و هم کوربه له دایک نه یوه کښ، ههست به هاوتای و خۆبه و زانیډ ده کات.

توی خوټنر گهر پیاو بیت، ده بیته بهر دهنگی ټو بهشی گوته کانی دایکه که ټو کاته ی وای دادهنیت منداله کی کور بیت. گهر نهشتوانی خوت له جی خودی گنډه ره وه واته دایکه که دابنئی، لاینکهم وه ک باوکيک ټیکال په ههنديک له که کهله و نیگه رانییه کانی ټو دایکه دهی، یان هیچ نه یی وه ک مروځيک

خوت له بهر دم پرسپاره کانیدا ده بیته وه. ټه گهر توی خوټنر تافره ت بی، هم ده بیته ټو منداله ی که ده کړی به کچ له دایک بیت و هم خوت له زور گوشه ی ژيان و تيفکړين و که که له کانی ټو ژندا ده بیته وه.

”ټه گهر کچ بیت، زور شت هه یه ده بی فتری بیت. پيش هه موو شتيک ده بی زور بجهنگی تا بتوانی بلی ټه گهر خوا به ک هه بیت، ده کړی وټنه کی وه ک پیره ژنيکی قرچهرموو یان کچيکی جوان بکيشريت. زور ده بی بجهنگی تا بتوانی بلی ټو کاته ی ههوا سيوه قه دهغه کی ليکړدوه، گونا دروست نه یو، ټو روژه هيزيکی پرشکو له دایک بوو که پنی ده گوتړی سر کيشی! زور ده بی بجهنگی تا بتوانی بلی له جهستندا شتيک به ناوی ټاود هه یه که بیت خوشه گو ی دهنگی بگری.“

ټه گهر ټه زمونی دوو گاینبوون و یان لهبارچوونت هه یو بی، ټهوا زور زیاتر خوت له چیرۆکه کدا ده بیته وه. دواچار ټه گهر دوو گایان بووبت و ببرت له له باربردنې منداله کمت کردوه ته وه، یان ټه گهر له خرابترین دؤخدا دوو گایان بووبت و برپاری هئشتن و هینانه دونیای کوربه کمت داوه، دیسان ههر لهو کتنیبه د پاسو بؤ خوت و برپاره کمت ده بیته وه و ژوریا فالاجی مافی ټهواو به تؤ ددات و پیت ده لیت: ”بوونه دایک، نه شاره زاییه نه ټهرک، مافی که له نیو ټو هزاران مافه د که هه ته...”

ههرچنده ژوریا فالاجی مافخواری چهپ و فیمتینستی روژنامه نووس، له کوتا ساله کانی تمه نیدا راستيکی توند ره وی ليډه ده چیت و به ناشکرا دژ به مافی هاوړه که خزوازان، موسولمانان و تنانته دژ به مافی له باربردنې مندال دوهوستی و ډتته سر ټو برپاوی کی ”هیچ ژنيک بوی نییه منداله کی له بار بیات، مه گهر ټهوی که له که سيکی وه ک زهرقاوی یان بنلادن دوو گایان بووبیت.“

چیرۆکه که یه، به ململانییه کی ټهواو ژئانه ټهژمار بکړت، بهر دهنگی پرسپاری سهره کی چیرۆکه که ”یون باشته یان نه یوون؟“ له گهل هه موو ټو گومانانه ی بهر دهوام له ره وتی ټم چیرۆکه کدا له گهر دان، مروځه و ره گز ناناسیت. ”بچکؤله! هه ول بده ټيگيیه که پیاو بوون ته نیا ټهوه نییه له پيشه وهت کلکیک هه یی، پیاو بوون واته که سيک بوون، بؤ من گرينگه تؤ بییت به که سيک. مروځبوون دهسته وازه یه کی جوانه، چونکه جیاوازی نییه له نیتوان زن و پیاودا، له نیتوان ټهوی کلکی هه یه و ټهوی نییه تی. دل و میشکی مروځه کان ره گز ناناسیت.“

خوټنده وی (نامه بؤ ټو منداله ی که ههر گیز له دایک نه یو) ته نیا خوټنده وی روژمانیک و چیرۆکيک نییه، به لکو خوټنده وی زن و خوشک و هاوسهر و خۆشه و یست و دایکی پیاوانه. ټو پیاوانی راسته وخؤ ده ستیوه ردان و کار بگه رپیان له سر جیهانی ژان هه یه بی ټهوی زانیاریه کی ټه وټوبان له سر جیهانی ژئانه ی ټهوان هه بیت. لم کتنیبه د ژوریا نا فالاجی بیباکانه سهرنجی خوټنر بؤ تاریکترین و تايبه ترین گوشه کانی ژيانی ژئانه به لکلش ده کات و ټو کيشه و نازاره بهر دهوامانه ی ژيانی ژن زهق ده کاته وه که پیاوان زور به ټاسای بلایدا ډنډه پهرن و تنانته ههستی هاوسوژيشيان ناهه ژئتی. ”من له ژان ناترسم. ژان له گهل ټيمه له دایک ده بیت. له گهلما ن بالا ده کات و خومان پیوه ده گريت. چۆريک که ههست ده کین وه ک ده ست و لاق هه میشه ده بی له گهلما ن بیت...”

”من مروځيک نیم که به بیینی خوټن بتوقیم. ژنبوون قوتا یخانه یه که بؤ ناشنا بوون به خوټن. ټيمه هه موو مانگيک چاريک له گهل ديمنی بیژه ننه ری خوټن بهر هروړو ده یين...”

”سهره رای هه موو ټم قسانه، تنانته گهر رولی مړيشکيکی کړيش بیینی، ژنبوون زور جوانه. شتيکه که بوړی په کی بیپه ری ده وی.. شهریکه که کوتایي نییه...”

فالاجی نووسهر، خویشی وه ک ژنيکی دژه باو که جییه نجی له ټده ب و له روژنامه نووسی هاوچه رخدا دپاره، شایانی ټهویه که بخوټیته وه و بناسريت. ټم کتيپش ده توانیت په کم و گرینگترین ههنگاو بیت بؤ ټو مه یهسته. چونکه ده کړی بگوتړت کتنیبه که کؤکراوه و کورتکراوه په که له بؤچونه کانی فالاجی بؤ چه کمه جیاوازه کان که له کتنیبه کانی دیکه یدا ده یانخانه روو.

گوته کانی ژنيک بؤ منداله کی که هیشتا له دایک نه یوه، که چی ههر له گهل پیکهاتی نوتفه کی، ټهوی کردوه به دایک، بهلام دایکيکی جیاواز له دایکی سونه تی که به حوکی غه ریزه دوو گایان ده بیت و له دایکایه تی و ده برپنی سؤز و تنانته بختو کردنی منداله که شیدا، په پره وی له غه ریزه کانی ده کات.

ټمه دایکيکی مودیرن و روژشیر و فیمتینسته که هه ول ددات وټرای ټيگه یشتن له وههستی نویتی که غه ریزه ی زانی ژنبوون و دایکایه تی پتی بهخشیوه، له لؤزیک و بیرکردنه وه و برپاردان به ټاوه ریش لانه دات. دایکيک که هه ول ددات به راستگویی کی دلره قانه، منداله کی لهو راستییه تالانه ټاگادار بکاته وه که له ټه گری هانته دونیای، له گهلیان روویه روو ده بیته وه. له هه مانا کدا به زمانیکی ټامؤژگاری دایکانه ټاماده ی بکات بؤ روویه روو یوه ټهوی کيشه کانی که په کم و گرینگترین وازه نیتان له نه یوون و هانته بوونه.

”ههر گیز نای له کاتی روویه روو یوه ټهوی مه تر سیدا، خوت ون بکهیت، تنانته گهر ترس هه موو گیانی داگرتیج.. ههر خدی له دایکبوون مترسییه کی هه ی: مه ترسی په شیمانبوونه له له دایکبوون!“

(نامه بؤ ټو منداله ی که ههر گیز له دایک نه یو)، نووسنی ژوریا نا فالاجی، رهنکه په کيک بیت له ژئانه ترین ټو چیرۆکانه ی که تا ټیستا نووسراون. بهلام ټه گهر دوو گاینبوون و مندال له بارچوون که هه وتنی سهره کی

ټه و ژنه ی ده بیټ هه موو پیاوان بیخوټننه وه

■ شادی نيکخا

”... ټه گهر تؤ کور بیت، دلخؤش ده بیم. تنانته رهنکه زیاتر له وی که کچ بیت. ټو کاته تامی کؤیلايه تی و کؤمه ليک له سوو کايه تيه کان ناچيزی. بؤ نموونه ټه گهر کور بیت، کهس له تاریکیدا ده ستر ټيزيت ناکاته سهر. پټويست ناکا روخساريکی جوانت هه یی بؤ ټهوی بکه ويته بهر دلان. کاتيک له گهل هاوسهره کمت ده چيته ناوچيگه، پټويست ناکا هه موو شتيک قبول بکه يمت. کهس پيت نالی گونا ټو روژه خولقا که ههوا سيوه قه دهغه کی ليکړدوه. که متر نازار ده بینی... ده توانی خۆشه و یستی

”من مروځيک نیم که به بیینی خو ی بتوقیم. ژنبوون قوتا یخانه یه که بؤ ناشنا بوون به خو ی. ټيمه هه موو مانگيک چاريک له گهل ديمنی بیژه ننه ری خو ی بهر هروړو ده یين...”

”... ټه گهر تؤ کور بیت، دلخؤش ده بیم. تنانته رهنکه زیاتر له وی که کچ بیت. ټو کاته تامی کؤیلايه تی و کؤمه ليک له سوو کايه تيه کان ناچيزی. بؤ نموونه ټه گهر کور بیت، کهس له تاریکیدا ده ستر ټيزيت ناکاته سهر. پټويست ناکا روخساريکی جوانت هه یی بؤ ټهوی بکه ويته بهر دلان. کاتيک له گهل هاوسهره کمت ده چيته ناوچيگه، پټويست ناکا هه موو شتيک قبول بکه يمت. کهس پيت نالی گونا ټو روژه خولقا که ههوا سيوه قه دهغه کی ليکړدوه. که متر نازار ده بینی... ده توانی خۆشه و یستی

سايکۆلۆژي نووسهر

■ هاوړئ نه هرو

هه که له وتوون که چاره نووسيان گرځداوه په چاره نووسی ملبلته کانیانه وه، له گهل ههر وه چهرخانیدا، ټهوانيش دووچاری ټیکشکانی دروونی هاتوون، بؤ نمونه مرندی پابلؤ نیرودا دوا ی 17 روژ له ټیکشکانی کؤمؤنسته کانی چلی، یسین که دوا ی شوړشی ټوکټبه خوی کوشت، محمود درویش که له گهل کوشتنی ههر قله ستینییه کدا نه خوش ده کومت. کهوا یی بهرای من زولم و گونا هکی به هه موو نووسهر له سر ده ځيکی رخنه ی تیرور یاخود سهرنگوم بکړی، کاتی که نووسهر خاوهن دروونکی و شله زار، بیگومان ده بیته لایهنگری هق و ټپاری ده سلات، ده سلات به هه موو ماناکان که فؤکؤ باسی ده کات. بویه ده سلات هه ول ددا نووسهران ده سته مؤ بکا و بیانخه سینتی و بیانکانه کؤپله ټاوه کو پیا می خویان له دست بدن، لیره دا پیم باشه گوته کی برخت بهنمه وه که ده لیت ټهوی هقیقت نازانی گه مزیه، بهلام ټهوی ده بزانی و خوی لی گیل ده کات تاوانباره!

بکا. بهراوردیکیان بؤ باسکردم لغتوان جلاله ینی ژمی و شاعریکی ژا یونیدا، وټرای جیاوازی مه ودا ی جوگرافی و میژوویی نټوان ده چی. کانی ټه وه بیست هیچ سهرسورمانیکی لا دروست نه کړدم! چونکه من له روانگی همدرووکیان، وټنه یه کی شیعریان له په ک درووناسی فیزیکییه وه لیکمده دایه وه که ژیاون و فزایش له راستیدا ټهرشیف وهمه معریفیه کانه. خالکی دیکه ی سايکولؤزیای نووسهر ټهویه که هه میشه رخنه گره، واقعی بهدل نییه، ټوپؤسیونه له نیو خدی ټوپؤسزیند. دټوانین بلین یاخیه له پاسا و ريسا باوه کان، لم مياندا تنانته رخنه له خدی خویشی ده کړی، پؤلیسی دروونیی زور بهه یزه، کهوا ی نووسهر دروونکی جهنگل میزی هه یه، به چاویکی ههرشوه سهری ساته کانی ټاینده ده ک، به واتاپه کی دی ساته نادیاره کانی ټاینده ههرشه له ټاسایشی دروونیی ده کن.

له میژووی مروځایه تیدا نووسهر گله کی

بووه، من تاراده یک بروام په سرووش و ټجا نییه، به لکو بروام به زهیزه به و فریکوینسی نووسهر، وټرای راده ی ټيگه یشتن و قولبو نه وی له ټيکرای دپاره کانی ژيان، نووسهر ټک فریکوینسی له سهره وه بی،

ده توانی زانیاری زورتر ودرگړی، برهانه سیگمؤند فروید چؤن باسی ټم حالته ده ک، فروید دل ټه گهر دوو کهس فرینکوپنسیان وه ک په ک بی، ټهوه دټوان بهشؤیه کی تهله پاتيک قسه له گهل په کدی بکه ن.

نووسهر له ژر پانتای ده سلاتیکی دیاریکراودا کایه ده ک، ته نیا رولی جیهازیکی کؤپی ده بیتی، لیره دا من رولی تايه تی نووسهر قهرامؤش ټاکهم، رولی نووسهر مان لهخؤ پهروهرده کړدن و خؤپرکردن و بهدوادچوون ده بی له بهرچاو بی، بهلام له واقعیدا ده سلاتی ده سته چه می، ده سلاتیکی سیاسی و کؤمه لایه تی دیاریکراو له سرووی زه نی نووسهر دایه و تهحه کوم و کؤنترؤلی ده ک، هاوکيشه زانستییه که بهم شؤیه یه، بهدر لهمه ټيمه ناتوانین بهشؤیه کی موجه رد سايکولؤزیه تی نووسهر دیاری بکه ی، رای وا هه یه که ده لی نووسهر ژان ده کړی! ټم بؤچوونه تا ټو راده ی راسته که ټيمه له ټيکدادانی خالی گوشه کان ټيگه ی، گوشار له نټوان زه نی خدی نووسهر و ده سلاتی ده سته چه می کؤمه لگاد.

ټه گهر نووسهری راسته قینه ټم هقیقه تانه بزانی دووچاری بوغرای و خؤپه زلانی نای، چونکه نووسهر ته نیا خال له سر حرقه کان دادهنیت، نهشی ټو حرقانه مولکی خوی بن یاخود له سهرچاوه ی کی دیکه ی معریفیه وه ریرگریتی.

بهره می زؤریه ی نووسهران دوباره کردنه وی بیؤگرایای ژيانی خویانه، ههر چاره و بهشؤیه ک ده نیو سته وه، لیره دا مه بسنم دایتنانی ټده بییه، نووسهر ناتوانی له دهره وی مه ودا ی خهال و فزا و فانتازیای خوی و ده سلاته ده سته چه مییه کی کایه

ده روونسانا دلین بویه فرچه کی فرځداوه، چونکه دووچاری ههرشه بووه و له ټه نجامیشدا ټاسایشی دروونیی ټیکچوه.

زور نووسهر هه ن بایه تی سیاسی دهنووسن بهلام سیاستوان نین، نووسهر به نیگایه کی وردین سهری دهوړبه ده کاک له کاتیکدا خه لکانی ټاسای په ی بم وردین نییه نابهن، له ریگای وردینی و لیکنده وه و شیکر نه وه بار و وهزیقه ی نووسهر قورس ده ی، بویه هه نډی جار نووسهر له ژر ټم باره قورسه ده که وی و دووچاری شکست و ههلپان دیت. له ټاکامدا رهنک و دهنگی نامیتنی. تنانته بؤ ماهویه کیش بی ټم هقیقه ته راسته، به دیوکی تریشدا ټه گهر ټيمه په پی زانیاریه کانی کؤلن ولسن له مهر یادهوړبی تاک و یادهوړبی ده سته چه می نووسهر بهینه بهر لیکؤلینه وه، ټهوه دیسان نووسهر بهر پرسپار نییه لهو بهر هه مانه ی که ده یان نووسی، به لکو باری شله زوی دروونیی ټم دؤخه ده سه یین، ههر وه ک فؤکؤ دل ټی شاعر شیعر ناتووسی، به لکو ټهوه شیعر شاعر ده نووسیته وه، ده قاده ق ټم چه کمه به سهر نووسهرانیشدا جیه چی ده ی، یادهوړبی نووسهر وه ک تاک دیلی یادهوړبی ده سته چه مییه، بهواتایه کی دی هیزی جېزب و راکیشانی یادهوړبی نووسهر به پی بهرزو نرمی فریکوینسی زانیاری وهرده گړی و بهشؤیه کی ناخوداگا یشی خوی ده ک، ههر وه ک چؤن له خه ودا خه ون ده بیین، ټاوا له روژگاریشدا دووچاری ته وه مات ده یین، بهره می شیعی شاعران جگه له ته وه مات شتيکی دیکه نییه، ټه لیه ته لیره دا نکؤلی لهو، ټاکهم که ټده وی واقعی هه یه، بهلام ټاوتیتی وه هم ده کړی و ده خرتیه چوارچویه کی ټده بییه وه، نووسهر ته نیا په یامهری وه هم زه نیه کانه به تايه تی شیعر و رؤمانی فانتازی و ټیشکردنی رخنه یی له سر ده ق، لیره ده ک باسی نووسهر ده کین، ټهوانه ده گرتیه وه که ته کاملی زه نیان لادروست

نووسهر وه ک ههر بوونه وړیک بهره می ژيان و ژینگه ی کؤمه لایه نییه، بوونه وړیک جیاواز لهوانی دیکه، خاوهن ههست و شعری تايه ته بهخؤی، لم روانگه یه وه ده کړی بچینه نیو دونیای سايکولؤژی نووسره وه، پانتای سايکولؤزی نووسهر نادپاره، چۆريک له شیرزه یی و بهشؤکاوی بهخؤیه وه ده بییت، هه میشه بی ټؤقره یه و له گهل په یوه نښه کؤمه لایه تی و سیاسیه کانی دهوړبه ر ټاکؤکه، چونکه ټهوی له زه نی نووسهر دایه جیاوازه له گهل پيشهاته کانی واقع، بویه نووسهر هه میشه له نیگه رانی و دلهر اوکی و نامؤییدا ده ژی، نامؤیی بهخود ټهوجا به دیگهران، له ټاکامدا دووچاری حاله تی شیرؤفرینیا ده بی به واتای دپارن له واقع، بهلام نووسهری جدی هه ول ددا ټم دؤخه ټيپه ریتی و خالی هاویش له گهل واقعیدا بدؤزیته وه، ټهویش له ری بهره مه کانییه وه، چونکه ده ق ده بیته پردیک له نټوان واقع و نووسهر، نووسهر له ریگای ټم پرده وه گوزارشت له دروونی خوی ده ک و خوی له گوشه گیری ره ها ده ک. نووسهر وه کو ټهنده مه کانی دیکه ی کؤمه لگا نییه واقع وه ک خوی بیینی، به لکو زیر له زیرت جیا ده کاته وه و نهرم له نهرتر ههستی بی ده ک. له سر په کی له کتنیبه کانی ټه لیر کامؤ نووسراوه ټده بیکی دیاریکراوه چونکه ټاسایشی دروونی نووسهر ټیکده چی، دهشی جه مسهری حاشاهه لنه گرن و په کدی ټهواو ده کن، نووسهران ناتوانن به بی نیگه رانی و دلهر اوکی و بهشؤی ده قی داهننه رانه بنووسن.

داهننان ته نیا له یواری شیعر و رؤماندا نییه، بگره له ریپؤرتازیکیدا ده کړی نووسهر داهننان بکا، نووسهر خاوه نی یادهوړیه کی زیندوو و به پیته له ریگای کایه ی فلاش باکوه ده توانی بی سانسؤر تیتیدا ها توچؤ بکا و ټهوی بؤ بهره می ته ده بی بشی بیخانه بهر ده ست و ده قی ټده بی لی بخولقینی، لیره دا ټاسایشی دروونی زور گرنکه بؤ نووسهر، ناکری ټيمه داوا ی ده قی ټده بی بکه ین له زه مه نیکی دیاریکراودا چونکه ټاسایشی دروونی نووسهر ټیکده چی، دهشی لیره دا نمونه کی مایکل ټهنجیلؤ بهنینه وه کاتی که خه ریکی نیگارکیشان ده بی له کلیسایه کی ټیټالی، له ناکاو قشه که ډت و ده لیت ده بی له ماهوی دوو هه قته دا ټم کاره ټهواو بکهیت، ټهویش په کسهر فرچه کی فری ددا،

نووسهر خاوه نی یادهوړیه کی زیندوو و به پیته له ریگای کایه ی فلاش باکوه ده توانی بی سانسؤر تیتیدا ها توچؤ بکا

دەداين لەبەريان دەپاراینه‌وه و ئەوانیش ھەر جێنیویان دەداینج و لێیان دەداین. من زۆر لە پاسدار دەترسام، بەلام نازانم بۆ ئەوەندەم بێ خۆش بوو کە عەزە چاوەزەقیان بە شەق ھێنا دەری. ئاخ‌ر عەزە جارێکیان لە نێو دووکانەکی رەحمانە بۆر دەستی لە گیرفانم نا و پوولەکەمی دەرھێنا و نەیدامەوه. چەندی گریاشم گوتی درۆ دەکا دەستم بۆ گیرفانی نەبردووه و ئینجا دوو شەپلاخەشی لێدام و دوایی کە من جێنۆم دا، شەقێکیشی تێھەلدام وەک تۆپ وەحەوای خستم. پێموایە لە تۆلەی ئەو شەق و شەپلاخەیه‌ بوو کە پاسدارە کە لێیدەدا، دلم فێنک دەبووه. ئەو رۆژە ھەموو پیاوہ کانیان برد. دوو رۆژی پێچوو بوو یان زیاتر، نازانم، رۆژێک بزنەکانم دەبرد تاویان بەدم، دیتیم لە جۆگەیکدا پاسدارێک زارای لە بن خۆی ناوہ...

بزنەکانم بەجێھێشت و رامکرد. پاسدارە کە ئێوارێ ھاتە بەر دەرگای مالی، من لە حەوشە راکەراکم بوو. گوێچەکە ی گرت‌م و گوتی، نەجی بچی بلێی پاسدار زارا کوردیی نەدەزانی، نازانم ئەو نەجی و بچی و بلێیە ی چۆن گوت... ئیدی من شەوئ بۆ دایکم گێراوہ و گوێش‌م بە کەس نەلی د‌نا پاسدارە کە دەمکوژئ... بەلام باسوخواسی زارا نەیدەویست من بۆ خەلکی بگێرمەوہ. پاسدار شەرمیان لەکەس نەبوو. زاراش ھەر نەیدەزانی دەوری چ پادشایە کە. کێ نوقلێکی بۆ کرپا لێی دەبووہ فریشتە. خەلکی دێ ھەر چاوەرێ بوون بەشکم ئێوارەیک کورە کان بێنەوہ و ھاواریان بەرنی. ئەو رۆژە ی رادیۆ سێ جار گوتی: سەرنج بدەن و دواتر باسی گرتنی سێ پایەگای کرد، فێنکیایە ک بە دلی خەلکە کەدا ھات و چاوەرێ بوون زوو بگەنە لای ئێمەش. چونکە زارا رۆژ بە رۆژ زگی گەورەتر دەبوو. حوسینی برای کە تاقە کەسێک بوو لە زیندان بەردرأبوو، گوێبووی حەيام چووہ. شەرەفم چووہ. لە نێو خەلک سەرم ھەلنايە. نازانم چ بکەم؟ پاسدار ھەر شەمیان لێ کردووم کە نابێ ھیچ بەسەر زارا بێ. ئێوارەیک پاسدار حوسینیان بە شەق لە ماله‌کی ھێنا دەری و برديانە پایەگا. گوتیان حوسینیان ناردووہتوہ زیندانی میانداو. ئیتەر زاراش ون بوو...

دیار نەمايو. یە کەم رۆژ کەس بە دوویدا نەگەرابوو. گوێبوویان بێ و نەبێ لە پایەگا نەیانھێشتووہ بێتەوہ. زۆر جار شەوانە پاسدارە کان رایاندەگرت. جاری وابوو ھاوار و قیزە ی دەھاتە دەرەوہ ی پایەگا. کەس نەیدەوێرا قسە بکا. گون‌دە کەمان یەک پیاویشی تیدا نەمايو. ئەوہ ی گیرابوو، گیرابوو، ئەوی دیکە ھەموو رایانکردبوو. کە لە پایەگا کە دەھاتە دەری، شەکەتیی ئەو دنیايە ی لە روخساریدا بوو. دلی بەو‌ەندە خۆش بوو نوقلێک یان ھەندئ جار کێکیکیان لە مستی د‌نا. قسە ی لەگەل کەس نەدەکرد. چارێکیان دادە نازی گوێبووی: کچم زارا مەچۆ، لەگەلیان مەچۆ... گوێبووی: قسە مەکە، د‌نا بۆیان دە گێرمەوہ. ئەوان کێکم بۆ دە ک‌رن. خۆ کاکم ھەر پێمدەلێ زارا شیت. شەوانە برازتم ناھێلجی بچمەوہ ژوو‌رە لە کولانە ی م‌ریشکاندا دەخەوم. ئەوان ژوو‌رێکیان داومەتی بۆخۆم. وە ی دادە نازی ئێو لەشم دەبرژتەوہ. یەکیان زۆر زلە. زۆر زۆر. دوو ھێندە ی مامە کەریممە. ئاخ‌ر مامە کەریمم کە لەسەرم رادەکشێ، زۆر قورسە. دادە نازی نەوێرأبوو لەوہ زیاتر ھێجی لێ بێرسێ. شتی زۆری بۆ نازی گێرابووہوہ، بەلام ئەو بە سرتە بە دایکمی دەگوت و ھەر دەشیگوت: سەربەقور ئەو کچانەت مەنێرە دووکان. ئەو سەگانە دەبیەن. لیت خراب دەکەن. دەترسم وەک زارا شیت ھەموویان بەرن. زارا تاقانە خوشکی چوار برا بوو. برا گەورەکی زستانی بار لە کاتی بەفرمالیندا گوللەپەکی وێلی وەتەختی ئێوچاوانی کەوت. حوسین کە لەخۆ ی گەورەتر بوو، ھەموو رۆژێ بە شەق وەدیوی دەری د‌نا. ژنەکی پێی گوێبوو، یان من یان ئەو شیتە. من وەبیرم نایەتوہ دایکیانم دیتبێ. بەلام کە فامم کردوہ ئەو زارایەم بە شیتی دیت. شیتێکی وا دەست بوەشیتێ. ئەقلی سووک بوو. کە پاسدار ھاتنە دێیە کەمان، ھەموومان زەندەقمان لێیان چوو‌بوو. ئاخ‌ر رۆژێکیان لە پێش چاومان ھەموو پیاوانی ئاوايان کۆکردوہ. ئەو پیاوانە ی ھەر جارێکی مۆرەیان لە ئێمە دەکرد، لە ترسان لەخۆ دەمیزتین. کەچی وەختێک پاسدار بە شەق ھێنایانە بەر دەرگای پایەگا کە، ھەر دەپارانەوہ. وەک چۆن ئیمە وەختێک ئەوان بە شەق لێیان

کۆرەکان دەیتەوہ؟

یە کەم کەس من دیت‌م. چوو‌بووین مەلە بکەین. زۆرمان مابوو بۆ گۆمە کە، کراسەکی سەرەوہمان داکەندبوو. پێستی پشتمان سپی و ملیشمان لەبەر تاوہ کە وا قاوہ ی ببوو، دەتگوت لە خەنەیان گرتووہ. من لە پێش پێشەوہ دەرۆیشتم. ھێشتا نەگەیشتبووینە ئێو دار ببیەکان، بۆنێکی زۆر ناخۆش دەھات. بۆنە کە ھەر دەھات و توندتر دەبوو. پێشتر زۆرمان بۆنی ناخۆش کردبوو، تەنانەت بۆگەنی کەلاکی کەر و مەر و سەگ و ھەموو ئازەلێکمان لیک دە کردوہ. ھەر بۆنە کە ھاتب‌ا دەمانزانی بۆنی کەلاکی چ ئازەلێکە. ئەوہیان جیاواز بوو. سەیرێکی یە کترمان کرد. من خەریک بوووم ب‌رشیتمەوہ، ھێلنجیکم دا، ھەموویان پێم پێکەنین. گوتیان: ھەتیوہ لووسکە یە خۆی لەبەر بۆنیک راناگ‌رئ. کورە وەرئە سەیری ھەتیوی قالە کورتان دەلێی منداڵە لووسکە ی شارە، بۆنی بەسەردا ھاتووہ دەرشیتەوہ.... بۆیان گەرامەوہ بەلام ھیچ نەگوت. دەرەقەتیان نەدەھاتم. دانم بە جەرگی خۆمدا گرت. گوت‌م خۆم رادەگ‌رم. بزانی‌ن کێ پیاوہ. یە کسەر بەرەو بۆنە کە ملم پێوہ نا. کە گەیشتمە ئێو گەزەکان، لە پێشدا دوو لاقم دیت لەبن تەمبارێک گ‌ژ و گیاوہ ھاتبوونە دەری. رەش ھەلگەرابوون. ویستم بقیزێنم، ترسام گوت‌م نەکا گالتم بێ بکەن. بە ئەسپایی گەرامەوہ و گوت‌م: وەرئ ئەو‌تا. ئە ئە ئە ئەلیرە یە... لەوہ زیاتر قسەم بێ نەک‌را. وێک‌را قاقایان کیشا و نازانم کێھەیان بوو پالێکی نا بە سینگمەوہ و گوتی: دە لاچۆ ھەتیوہ بێزم لیت ھەلدەستی، ترسنۆک.... بەدوایاندا گەرامەوہ لای قاجەکان... ئەوان گیاہەکیان لەسەر ھەلدابووہوہ. زگی سێ ھێندە ی جاران ھەستابوو. دەتگوت قوودانە یەکی گەورە یە و فوو یان تی کردووہ. ئینجا ناسیمانەوہ. سێ رۆژ بوو

رەسوول سولتانی